

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 kwietnia 2013 roku powód- Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W., I Oddział w P. wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec powoda czynności przeniesienia przez Przedsiębiorstwo (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz pozwanej- (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków stanowiących nieruchomości położone w P. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach prowadzi księgi wieczyste pod numerami: KW (...), KW (...), KW (...), dokonaną w formie aktu notarialnego sporządzonego przez Notariusza M. K. prowadzącą Kancelarię Notarialną w Ł., przy ul. (...) w dniu 31 stycznia 2012 roku pod nr rep. (...), w celu ochrony wierzytelności powoda wobec Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. stwierdzonych tytułami wykonawczymi (wskazanymi w pozwie).

Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu oraz o zabezpieczenie powództwa przez wydanie zarządzenia tymczasowego o: - zakazie zbywania przedmiotowych nieruchomości, do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, a w przypadku nieuwzględnienia owego wniosku, o: - wpisanie ostrzeżenia o toczącym się procesie do ksiąg wieczystych wskazanych w pozwie dla przedmiotowych nieruchomości (pozew- k. 3- 4).

W uzasadnieniu powód wskazał, że Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. jest dłużnikiem powodowego banku z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego na podstawie „Umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym” z dnia 26 września 2008 roku, zmienioną kolejnymi aneksami. Powód nadmienił, iż owe wierzytelności zostały stwierdzone dwoma tytułami wykonawczymi opartymi na: bankowym tytule egzekucyjnym z dnia 30 sierpnia 2012 roku oraz nakazie zapłaty z dnia 14 grudnia 2012 roku, które to tytuły wykonawcze są obecnie przedmiotem bezskutecznej egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach Gabriela Pietrasika pod sygn. KM 452/13 i KM 668/13, który stwierdził, że egzekucja jest nieskuteczna z powodu braku majątku dłużnika, który przeniósł najcenniejszy składnik majątku w postaci trzech nieruchomości na pozwaną spółkę. W ocenie powoda egzekwowane wierzytelności nie rokują szans na ich zaspokojenie w toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych, a wg stanu na dzień 10 kwietnia 2013 roku wynoszą 233.086,32 zł. Powód zaznaczył także, że zaskarżona czynność została dokonana przez dłużnika na rzecz powiązanej z nim kapitałowo oraz personalnie spółki. Nadto powód wskazał, że pozwana aneksem z dnia 31 maja 2010 roku zobowiązała się do ustanowienia hipotek na przedmiotowych nieruchomościach i czynności tej nie wykonała.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy zabezpieczył powództwo poprzez nakazanie wpisania ostrzeżenia o niniejszym procesie do ksiąg wieczystych wskazanych w pozwie i oddalił wnioski w pozostałym zakresie (postanowienie- k. 95-96).

Na powyższe postanowienie pozwana wniosła zażalenie w dniu 26 czerwca 2013 roku, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku w części uwzględniającej wnioski powoda (zażalenie- k. 104- 109). Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi, I Wydział Cywilny oddalił powyższe zażalenie (postanowienie z uzasadnieniem- k. 220-224).

W odpowiedzi na pozew z dnia 28 czerwca 2013 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (odpowiedź na pozew- k. 137-141).

W uzasadnieniu pozwana spółka wskazała, że powód nie spełnił przesłanki udowodnienia pokrzywdzenia wierzycieli, a do przeniesienia własności przedmiotowych nieruchomości nie doszło pod tytułem darmym, zaś wartość została oszacowana przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego. Wycena jednak nie uwzględniała wartości hipotek, zatem wartość nieruchomości w dniu dokonywania czynności zbycia przedstawiała

w rzeczywistości dużo mniejszą wartość aniżeli określona przez rzeczoznawcę. Wyceniający bowiem dokonał wyceny w celu określenia wartości nieruchomości jako aportu do spółki, bez oszacowania obciążeń hipotecznych. W ocenie pozwanej powód nie wykazał uzyskania korzyści przez pozwaną z tytułu zbycia bowiem pozwana zobowiązała się do spłacania długów (...), o których wiedziała w momencie przeniesienia własności, lecz nie wyrażała zgody na spłatę długów, o których nie wiedziała. Nadto zdaniem pozwanej powód nie wykazał, że osoba trzecia (pозwana) wiedziała o tym, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Strona pozwana podkreśliła, że w momencie dokonywania czynności zbycia brak było informacji w księgach wieczystych na temat owych wierzytelności. Nadto zaznaczyła, że pozwana nie może być uznana za osobę bliską dla dłużnika, jak i brak jest możliwości zaspokojenia się przez powoda z przedmiotu umowy.

Na rozprawie w dniu 27 stycznia 2015 roku, w dniu 26 maja 2015 roku, jak i na rozprawie w dniu 1 października 2015 roku pełnomocnik powoda poparł powództwo, pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa (protokół rozprawy z dnia 27 stycznia 2015 r.- k. 272-273, protokół rozprawy z dnia 26 maja 2015 r.- k. 298-301, protokół rozprawy z dnia 1 października 2015 r.- k. 312- 313).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód- Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., I Oddział w P. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) (odpis aktualny z KRS powoda- k. 19-31).

Pozwana- (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) (odpis aktualny z KRS pozwanej- k. 84-88).

Jak wskazał powód Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. jest dłużnikiem powodowego banku z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego na podstawie „Umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym” z dnia 26 września 2008 roku zawartej w ramach „Umowy nr (...) ustalającej ogólne zasady kredytowania” zmienionej „Umową w przedmiocie warunków spłaty zadłużenia z tytułu zaciągniętego kredytu” z dnia 10 grudnia 2009 roku wraz z Aneksami nr (...) z dnia 28 stycznia 2010 roku, Aneksami nr (...) z dnia 31 marca 2010 roku, Aneksami nr (...) z dnia 31 maja 2010 roku oraz z tytułu opłat za prowadzenie rachunku wynikających z umowy z dnia 10 stycznia 2008 roku zmienionej odpowiednimi aneksami (uzasadnienie pozwu- k. 3, pismo spółki (...) z dnia 9 września 2009 r.- k. 260, pismo spółki (...) z dnia 20 maja 2010 r. – k. 260 na odwrocie).

Wspomnianym aneksem nr (...) z dnia 31 maja 2010 roku do „Umowy w przedmiocie warunków spłaty zadłużenia z tytułu zaciągniętego kredytu” strony (tj. (...) S.A.

i (...) sp. z o.o.) ustaliły w § 1 pkt 3 aneksu, że prawne zabezpieczenie wykonania niniejszej umowy stanowią, m.in.: lit. c) „hipoteki zwykłe w kwocie po 271.037,93 zł oraz hipoteki kaucyjne do kwoty po 162.000,00 zł ustanowione przez Dłużnika na rzecz Banku

w terminie jednego miesiąca od dnia podpisania niniejszego Aneksu nr (...), na każdej z nieruchomości Dłużnika, dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste KW nr (...), KW nr (...) oraz KW (...), dla zabezpieczenia wierzytelności Banku wynikających z „Umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym” z dnia 26 września 2008 roku zawartej w ramach „Umowy nr (...) ustalającej ogólne zasady kredytowania” z dnia 26 września 2008 roku i określonych w niniejszej „Umowie w przedmiocie warunków spłaty zadłużenia z tytułu zaciągniętego kredytu” z 10 grudnia 2009 roku zmienionej Aneksami nr (...) z dnia 28 stycznia 2010 roku, Aneksami nr (...) z dnia 31 marca 2010 roku, Aneksami nr (...) z dnia 31 maja 2010 roku” (Aneks nr (...) do umowy- k. 256- 257).

Na mocy § 1 pkt 4 Aneksu nr (...) zmieniono brzmienie § 10 umowy, zgodnie z którym Dłużnik oświadczył, iż poddaje się egzekucji prowadzonej według przepisów k.p.c. i wyraził zgodę na wystawienie przez Bank (...) S.A. w W. bankowego

tytułu egzekucyjnego, obejmującego roszczenia Banku wobec niego wynikające z powyżej wskazanych umów, do kwoty 600.000,00 zł (k. 257).

W dniu 11 stycznia 2012 roku została zawarta umowa zbycia udziałów, zgodnie z którą A. S. zbył należące do niego 460 udziałów w spółce (...) na rzecz J. F.. Zgodnie z § 4 umowy ustalono, że „sprzedaż i nabycie udziałów następuje w takim stanie w jakim znajduje się na dzień dzisiejszy to jest 11.01.2012 r., a przy tym sprzedający zapewnia, że zbyte udziały prawnie istnieją, przysługują sprzedającemu i nie są niczym obciążone poza zobowiązaniami jakie nakłada na każdy udział umowa Spółki, uchwały Zgromadzenia Wspólników i jakie wynikają z bilansu (umowa zbycia udziałów- k. 258).

W tym miejscu należy wskazać, że pozwana spółka (...) zleciła rzeczoznawcy majątkowemu mgr. inż. R. G. wycenę nieruchomości budynkowej z prawem użytkowania wieczystego działek gruntu o powierzchni łącznej 0,8280 ha, z prawem własności naniesień budowlanych na gruncie, usytuowanej przy ul. (...) w P., celem ustalenia wielkości bezgotówkowego wkładu pieniężnego do spółki (aport). Data wyceny to 25 stycznia 2012 roku. Wartość w/w nieruchomości została określona na kwotę 1.098.300,00 zł (operat szacunkowy- k. 123-128). Jednak jak wskazała pozwana wycena była dokonana w celu określenia wartości nieruchomości jako aportu do spółki, bez oszacowania obciążeń hipotecznych, zaś pozwana zobowiązała się do stopniowego spłacania należności zabezpieczonych hipotekami (zażalenie pozwanej- k. 106).

Powyższe dokumenty prywatne oraz umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 30 lipca 2012 roku zarządzeniem z dnia 25 lipca 2013 roku zostały zwrócone pozwanej, aczkolwiek Sąd wziął je pod uwagę przy ustalaniu stanu faktycznego bowiem zostały powołane już w odpowiedzi na pozew, nadto stanowiły okoliczności bezsporne i co warte zaznaczenia nie były w żaden sposób kwestionowane przez stronę powodową.

W dniu 31 stycznia 2012 roku doszło do sporządzenia kilku aktów notarialnych w Kancelarii Notarialnej Notariusz Małgorzaty Z. K. (k. 111-122).

Zgodnie z aktem notarialnym Repertorium (...)wskutek Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...) podjęto uchwałą nr 1 decyzję co do podwyższenia kapitału zakładowego pozwanej spółki (...) o kwotę 900.000 zł (tj. do kwoty 3.440.000 zł) poprzez utworzenie nowych udziałów o wartości 1.000 zł każdy, które zostały w całości przeznaczone dla nowego wspólnika, tj. Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w P.. Nowoutworzone udziały postanowiono pokryć w całości wkładem niepieniężnym (aportem) o wartości 900.000 zł w postaci:

- a) prawa użytkowania wieczystego działek gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 0,0814 ha położonych w P., dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) - o wartości netto 35.000 zł,
- b) prawa użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,1168 ha położonej w P., wraz ze zlokalizowanym na tej działce budynkiem stanowiącym odrębną nieruchomość, dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) - o wartości 739.000 zł,
- c) prawa użytkowania wieczystego działek gruntu nr (...) i 354/18 o łącznej powierzchni 0,6298 ha położonych w P., wraz ze zlokalizowanymi na tych działkach budynkami stanowiącym odrębną nieruchomość, dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) - o wartości netto 126.000 zł (akt notarialny Rep. A nr (...) - k. 120-122).

Następnie aktem notarialnym Rep. A nr (...) zostało sporządzone oświadczenie o przystąpieniu do spółki (...) (pозwanej) nowego wspólnika- spółki (...) i objęciu przez nią 900 nowych udziałów (akt notarialny Rep. A nr (...) - k. 118-119).

Kolejnym aktem notarialnym Rep. A nr (...) sporządzono umowę przeniesienia praw, zgodnie z którą, na mocy § 3 spółka (...), reprezentowana przez P. S., oświadczyła, iż przenosi na spółkę (...) prawo użytkowania wieczystego działek gruntu (wskazanych szczegółowo w uchwale nr 1 powołanej powyżej, które to zostały wniesione jako aport do spółki (...)), zaś spółka (...), reprezentowana przez J. F., oświadczyła, że wyraża na to zgodę i powyższe prawa oraz budynki nabywa w skład majątku spółki (wypis z aktu notarialnego Rep. A nr (...) - k. 239-242).

Natomiast w dniu 7 lutego 2012 roku aktem notarialnym Rep. A nr (...) zostały podjęte uchwały o sprostowaniu uchwał nr 1 i nr 2 podjętych w dniu 31 stycznia 2012 roku. W przypadku uchwały nr 1 zmiana dotyczyła punktu 3 uchwały, w którym mowa o wartości prawa użytkowania wieczystego poszczególnych działek gruntu. Sprostowanie dotyczyło jedynie zmiany wartości w pkt 2) -na kwotę 126.000 zł, w pkt b) -na kwotę 35.000 zł, w pkt c)- na kwotę 739.000 zł, przy zachowaniu łącznej wartości aportu w kwocie 900.000 zł netto (akt notarialny Rep. A nr (...) - k. 111-113).

W dniu 30 lipca 2012 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (cedent) oraz Prezes zarządu pozwanej spółki- (...) (cesjonariusz) zawarli umowę sprzedaży wierzytelności nr WIND (...) w stosunku do P.W. (...) sp. z o.o. Bankowi (...) przysługiwały względem spółki (...) wierzytelności z tytułu umowy kredytu inwestycyjnego i umowy kredytu, zabezpieczone m.in. hipotekami, cesją czynszów najmu, poręczeniem i przewłaszczeniem maszyn (umowa sprzedaży wierzytelności- k. 131-133).

W dniu 30 sierpnia 2012 roku Bank (...) S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko Przedsiębiorstwu (...) sp. z o.o. z tytułu zobowiązań wynikających z umów (szczegółowo wymienionych), stwierdzając, że zobowiązania dłużnika wobec banku wynoszą 306.458,54 zł i w pkt I. a) – c) są w całości wymagalne (bankowy tytuł egzekucyjny- k. 10). Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XII Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu (postanowienie z 21.01.2013 r.- k. 9).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 14 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XII Wydział Gospodarczy zasądził od Przedsiębiorstwa (...) na rzecz Banku (...) S.A. (powoda) kwotę 1.378,85 zł wraz z kosztami postępowania i zastępstwa procesowego (nakaz zapłaty- k. 13), zaś klauzulę wykonalności przedmiotowemu nakazowi zapłaty nadano postanowieniem z dnia 13 lutego 2013 roku (postanowienie z 13.02.2013 r.- k. 12).

Na mocy ugody zawartej w dniu 18 marca 2013 roku pomiędzy Bankiem (...) z siedzibą w W. a (...) sp. z o.o. (dłużnikiem (...)) strony uzgodniły, że w zamian za spłatę przez (...) kwoty 250.000 zł Bank zwolni hipotekę umowną łączną zwykłą, w wysokości 653.773,60 zł ustanowioną na nieruchomościach (...) położonych w P. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy w Pabianicach prowadzi księgi wieczyste nr KW: (...), (...), (...) (ugoda- k. 203-205). Hipoteka, o której mowa wyżej to prawne zabezpieczenie wierzytelności przysługującej (...) z tytułu realizacji przez (...) poręczenia wynikającego z Umowy poręczenia (...)z dnia 1 czerwca 2007 roku za zobowiązania Przedsiębiorstwa (...), z tytułu kredytu udzielonego przez Bank (...) SA (obecnie Bank (...) SA) na podstawie umowy nr (...) kredytu inwestycyjnego z dnia 17 maja 2007 roku (§ 1 i 2 ugody- k. 203, treść KW nr (...) wg stanu z dnia 10.04.2013 r.- k. 56 na odwrocie, treść KW nr (...) wg stanu z dnia 10.04.2013 r.- k. 78 na odwrocie, treść KW nr (...) wg stanu z dnia 10.04.2013 r.- k. 43).

Według wyceny wartości udziałów w kapitale zakładowym spółki (...) z dnia 20 lutego 2013 roku, dokonanej na zlecenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. G. P. wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, wartość 100% udziałów wynosiła 5.580 zł, co oznacza, że 900 udziałów w kapitale zakładowym należących do spółki (...) posiada wartość 1.458 zł (wycenia wartości udziałów- k. 262-264).

W związku z powyższym postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2013 roku komornik poinformował wierzyciela- Bank (...) S.A., że jedyne ruchomości jakie dłużnik posiada to meble biurowe oraz dwa zestawy komputerowe (bez wartości handlowej), dłużnik nie posiada żadnych wierzytelności, a na rachunkach bankowych brak jest środków, zaś jedyny majątek spółki to udziały w spółce (...) (postanowienie z dnia 11 kwietnia 2013 roku- k. 261).

Postanowieniami z dnia 16 maja 2014 roku (sygn. akt KM 452/13 i sygn. akt KM 668/13) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach G. P. umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (postanowienia- k. 265, 266).

Ponadto Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron ograniczając go do przesłuchania strony pozwanej, gdyż zgodnie z art. 302 § 1 k.p.c. gdy z przyczyn natury faktycznej lub prawnej przesłuchać można co do okoliczności spornych jedną tylko stronę, sąd oceni, czy mimo to należy przesłuchać tę stronę, czy też dowód ten pominąć w zupełności.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów, zeznań świadka P. S. oraz przesłuchania strony pozwanej.

Na rozprawie w dniu 1 października 2015 roku Sąd na podstawie art. 242 k.p.c. oddalił wniosek o przesłuchanie świadka A. S. wobec braku możliwości doręczenia wezwania dla świadka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 527 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2). Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§ 3). Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§ 4).

Uprawnienie wierzyciela do zakwestionowania skuteczności krzywdzącej go czynności dłużnika dokonanej z osobą trzecią (tzw. actio Pauliana) ma na celu zabezpieczenie interesów wierzyciela w wypadku nielojalnego postępowania dłużnika (często realizowanego w porozumieniu z osobą trzecią i na jej korzyść), który doprowadza swój majątek do stanu zagrażającego zaspokojeniu wierzycieli (zob. P. [w:]

K. P. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. T. 2, Wyd. 8, W. 2015, opubl. L.).

Stosownie do unormowania zawartego w art. 527 k.c. przesłankami tzw. skargi pauliańskiej są:

- 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową wskutek czego doszło do pokrzywdzenia wierzycieli,
- 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, oraz
- 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Ciężar udowodnienia wszystkich wymienionych przesłanek spoczywa na wierzycielu (art. 6 k.c.). Zauważyć przy tym należy, że ze względu na szczególne okoliczności ustawodawca łagodzi przesłanki, które wierzyciel obowiązany jest wykazać (por. art. 527 § 3 i 4 k.c. oraz 528 k.c.).

Czynność prawna dłużnika może być zaskarżona tylko wówczas, gdy została "dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli", przez co ustawa rozumie stan opisany w § 2 art. 527, czyli niewypłacalność bądź pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika. Chodzi tu

o "niewypłacalność dłużnika", czyli, najogólniej mówiąc, aktualny brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych. „Niewypłacalność” oznacza taki obiektywny (rzeczywiście istniejący) stan majątku dłużnika, wykazany wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami KPC nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi i jest oceniana według chwili zaskarżenia czynności (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 lipca 2013 roku, I ACa 260/13, Legalis 736118, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 roku, V CSK 183/11, Legalis 532436). Jednocześnie ze zmianą w majątku dłużnika musi wiązać się uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Korzyść ta może polegać na nabyciu rzeczy lub prawa albo na zwolnieniu z obowiązku, jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 grudnia 1999r., I CKN 287/98. Niewątpliwie w wyniku zaskarżonej czynności prawnej dłużnika strony powodowej wyszedł z jego majątku jedyny cenny składnik majątkowy w postaci prawa użytkowania wieczystego nieruchomości zdolny do zaspokojenia wierzytelności powoda a nabyty w zamian składnik w postaci udziałów w spółce nie miał już tej zdolności. Należy przyznać rację, że egzekucja z udziału w spółce jest z natury rzeczy znacznie trudniejsza i mniej skuteczna niż egzekucja z nieruchomości, jednakże nie każda czynność prawna powodująca zmniejszenie majątku dłużnika może być uznana za krzywdzącą wierzycieli. Nie będzie ona miała takiego charakteru wówczas, jeżeli dłużnik w zamian za swoje świadczenie otrzymał ekwiwalent, który nadal znajduje się w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 września 2013 roku, I ACa 564/13, LEX nr 1381381).

Należy podkreślić, że „jeżeli skutkiem dokonania czynności prawnej było dla strony z jednej strony zubożenie jej majątku o wartości dóbr składających się na przedmiot aportu, a z drugiej strony wzbogacenie jej majątku o wartość nabytych w zamian akcji, rozumianych jako majątkowe i korporacyjne prawa udziałowe, to u wierzyciela nie została spełniona przesłanka pokrzywdzenia” (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2006 roku, IV CSK 83/06, LEX nr 255589).

Nadto jedną z przesłanek jest działanie dłużnika „ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli”. Zaś świadomość w znaczeniu przyjętym w 527 § 1 k.c. oznacza właściwą człowiekowi zdolność do zdawania sobie sprawy z własnego działania, jego uwarunkowań i konsekwencji. Chodzi tu o przewidywanie przez dłużnika konsekwencji dokonywanej czynności, a mianowicie, że skutek dokonanej czynności stanie się niewypłacalny, bądź pogłębi swą niewypłacalność. Świadomość pokrzywdzenia istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone walory wyjdą z jego majątku lub do niego nie wejdą, a wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem. Dla przyjęcia świadomości pokrzywdzenia nie musi przy tym występować pewność, że czynność prawna przez niego dokonana spowoduje dla wierzycieli niemożność zaspokojenia, a wystarczające jest przewidywanie, że to może nastąpić i godzenie się na takie możliwe konsekwencje swojego działania (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I ACa 25/15, LEX nr 1724093). W sytuacji gdy czynność prawna dokonana została przez przedstawiciela ustawowego dłużnika lub organ osoby prawnej będącej dłużnikiem, świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć u tych podmiotów, a gdy kilku przedstawicieli działa łącznie lub jako organ osoby prawnej działa kilka osób, wystarczy, że świadomość pokrzywdzenia istnieje choćby u jednej z tych osób (vide: Popiołek [w:] K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. T. 2, Wyd. 8, Warszawa 2015, opubl. Legalis).

Kolejna przesłanka skargi pauliańskiej sprowadza się do wymagania, aby osoba trzecia działała w złej wierze. Wymóg ten należy rozumieć, zważając na sformułowanie art. 527 § 1 in fine, w ten sposób, że osoba trzecia - w chwili dokonania czynności prawnej przez dłużnika - wiedziała (była świadoma) o świadomości dłużnika (co do tego, że dokonywana przez niego czynność krzywdzi wierzycieli) albo z łatwością mogła się dowiedzieć (vide:

A. Janiak [w:] Kidyba, Komentarz KC 2010, III, s. 838, Legalis, Popiołek [w:]

K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. T. 2, Wyd. 8, Warszawa 2015, Legalis). Przesłankę "łatwości dowiedzenia się" należy oceniać z uwzględnieniem zachowania przez osobę trzecią należytej, wymaganej w danych

okolicznościach staranności (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1993 r., III CZP 52/93, OSNC 1993, Nr 12, poz. 218). Udowodnienie złej wiary osoby trzeciej może być dość utrudnione, zatem ustawodawca wprowadził domniemanie prawne w § 3 art. 527, zgodnie z którym osoba trzecia uzyskująca korzyść, „pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem” w chwili zaskarżonej czynności, wie o jego świadomości pokrzywdzenia wierzycieli. Brak jest przeszkód, by o istnieniu „bliskich stosunków” mówić w odniesieniu do osób prawnych.

O "bliskości stosunku" mogą także przesądzać wspólne interesy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 roku, V CSK 473/06, OSNC 2008, Nr 2, poz. 27), aczkolwiek należy zauważyć, iż chodzi w tym wypadku o współpracę gospodarczą zawierającą element trwałości w sensie zarówno czasu trwania tej współpracy, jak i jej intensywności (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2004 r., IV CK 322/03, LEX nr 688693, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 marca 2015 roku, I ACa 1779/14, LEX nr 1711445). Nawet gdyby przyjąć, że pozwana (jako osoba trzecia) wiedziała o świadomości pokrzywdzenia wierzyciela (co nie zostało udowodnione) to powód i tak nie uzyskałby zaspokojenia wszczynając egzekucję z nieruchomości obciążonych hipotekami przekraczającymi znacznie ich wartość.

Jeżeli przedmiot umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości był obciążony hipotekami w chwili dokonania owej czynności prawnej, to okoliczność ta nie może pozostać bez znaczenia dla stwierdzenia działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. W tej sytuacji może pojawić się kwestia, czy doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, skoro wierzyciel nie mógłby liczyć na preferencyjne zaspokojenie swojej wierzytelności z egzekucji nieruchomości. Przedmiot nielojalnej czynności prawnej dłużnika może tracić dla wierzyciela pauliańskiego swój walor egzekucyjny, jeżeli doszłoby do ustanowienia na nim wcześniej hipoteki tworzącej przywilej egzekucyjny dla wierzyciela hipotecznego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 roku, IV CSK 115/07, LEX nr 358817). W chwili przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości hipoteki nadal ją obciążały. Przy założeniu, że powód wszcząłby egzekucję z nieruchomości, to i tak nie uzyskałby z niej zaspokojenia, gdyż należałoby wziąć pod uwagę ustawowe pierwszeństwo w zaspokojeniu.

W konsekwencji nie można uznać za trafną tezę powoda, że czynność polegająca na przeniesieniu prawa użytkowania wieczystego została dokonana z pokrzywdzeniem powoda. Rozważając kwestię zasadności powództwa ze skargi pauliańskiej Sąd doszedł do wniosku, że nie została spełniona przesłanka w postaci dokonania czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela, tj. czynności w wyniku, której dłużnik stał się niewypłacalny lub też stał się niewypłacalny w większym stopniu niż przed dokonaniem czynności. Przeniesienie prawa użytkowania wieczystego na pozwaną nie pogorszyło ani nie polepszyło sytuacji powoda. Przed dokonaniem spornej czynności nieruchomości były obciążone hipotekami przewyższającymi łącznie wartość nieruchomości- wpisy hipotek na kwotę ponad 4.000.000,00 zł. W ocenie Sądu, gdyby spornej czynności nie dokonano, a komornik wszcząłby egzekucję z nieruchomości obciążonej hipotekami, to byłby zobowiązany do zawiadomienia pozostałych wierzycieli hipotecznych. W przypadku przyłączenia się innych wierzycieli hipotecznych mieliby oni pierwszeństwo w zaspokojeniu się z ceny uzyskanej na przykład ze sprzedaży nieruchomości. Z porównania wartości nieruchomości oraz wysokości zadłużenia należy wnosić, iż poszczególni wierzyciele hipoteczni uzyskaliby niepełne zaspokojenie. Dlatego też nawet brak dokonania spornej czynności spowodowałby w efekcie niemożność skutecznego zaspokojenia się powoda z tej nieruchomości, zatem wniesienie aportem nieruchomości do spółki nie stanowiło pokrzywdzenia wierzyciela. Należy stwierdzić, że uwzględnienie powództwa prowadziłoby do sytuacji, że wierzyciel mógłby prowadzić egzekucję z nieruchomości przed pozostałymi wierzycielami i paradoksalnie zostałby postawiony w lepszej sytuacji niż gdyby czynności przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nie dokonano.

Pomiędzy czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzyciela musi zachodzić określony związek przyczynowy. Nie chodzi przy tym

o adekwatny związek przyczynowy, lecz o to, by dokonanie przez dłużnika czynności prawnej było warunkiem koniecznym (*conditio sine qua non*) powstania lub pogłębienia się jego niewypłacalności (zob. Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Kozieł G., Olejniczak A., Pyrzyńska A., Sokołowski T., Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, opubl. LEX 2014). Natomiast jeżeli niewypłacalność dłużnika powstałaby również bez dokonania zaskarżonej czynności, skarga pauliańska nie ma uzasadnionych podstaw (M. Pyziak-Szafnicka [w:] System prawa prywatnego, t. 6, s. 1256; wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 11 maja 2012 r., II CSK 548/11, Biul. SN 2012, nr 7, s. 13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 738/12, LEX nr 1396456, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 115/07, LEX nr 358817 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375).

Wynikająca z przepisów o skardze pauliańskiej ochrona wierzytelności przed czynnościami prawnymi dokonany przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela łączy się więc ściśle z zasadą odpowiedzialności osobistej dłużnika względem wierzyciela, przejawiającą się w możliwości zaspokojenia się wierzyciela, który nie otrzymał świadczenia należnego od dłużnika, z całego majątku dłużnika. Dokonanie przez dłużnika w określonych przez ustawę okolicznościach czynności prawnej, wskutek której stał się on niewypłacalny lub stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był uprzednio, ogranicza możliwość zaspokojenia się wierzyciela z majątku dłużnika. Skarga pauliańska, rozszerzając uprawnienie wierzyciela do przymusowego zaspokojenia wierzytelności z majątku dłużnika o możliwość prowadzenia egzekucji w celu zaspokojenia wierzytelności z określonych przedmiotów, które w następstwie wspomnianej czynności prawnej weszły w skład majątku osoby trzeciej lub nie przeszły z jej majątku do majątku dłużnika, pozwala przeciwdziałać powyższym skutkom tej czynności i tym samym wzmacnia ochronę wierzytelności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 20).

Potrzeba tak ujętej ochrony nie występuje w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo, a więc m.in. - jak w niniejszej sprawie - hipotekami na przedmiocie wchodzącym w skład majątku dłużnika. W razie na przykład zbycia przez dłużnika przedmiotu obciążonego hipoteką kwestia możliwości zaspokojenia się wierzyciela z majątku dłużnika, zgodnie z regułą odpowiedzialności osobistej dłużnika za zobowiązania, nie ma co do zasady znaczenia, mimo bowiem zbycia przedmiotu obciążonego hipoteką, hipoteka trwa nadal i wierzyciel hipoteczny może się z tego przedmiotu zaspokoić, choć przedmiot ten wchodzi już w skład majątku innej osoby (art. 65 ust. 1 u.k.w.h.). W konsekwencji przyjmuje się, że zbycie przez dłużnika przedmiotu obciążonego hipoteką nie pociąga za sobą co do zasady pokrzywdzenia wierzyciela, w związku z czym powództwo skierowane przeciwko temu zbyciu powinno być oddalone ze względu na brak przesłanki przewidzianej w art. 527 k.c. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., II CSK 548/11, Biul. SN 2012, nr 7, s. 13).

Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie nie został wykazany związek przyczynowy pomiędzy zaskarżoną czynnością przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w zamian za udziały w spółce a pokrzywdzeniem wierzyciela, gdyż

z okoliczności faktycznych wynika, iż ta czynność dłużnika nie miała wpływu na możliwość zaspokojenia wierzyciela, która nie istniała już zanim zaskarżona czynność została dokonana. Wskazać należy, że nieruchomości wniesione aportem do spółki były jeszcze przed dokonaniem czynności obciążone hipotekami o wysokości prawie czterokrotnie przewyższającej wartość nieruchomości. Natomiast strona powodowa nie wykazała czy aktualna wartość nieruchomości jest wyższa niż w dacie dokonania zaskarżonej czynności

i przewyższa zobowiązania zabezpieczone hipotecznie. Jak wynika z aktualnych danych dostępnych w systemie elektronicznych ksiąg wieczystych owe wpisy obejmują hipoteki na łączną kwotę ponad 3.000.000,00 zł. Zatem również na chwilę orzekania przedmiotowe nieruchomości są obciążone hipotekami: zwykłymi w kwocie 1.481.250,00 zł i 346.226,40 zł, kaucyjnymi w kwocie 650.000,00 zł i 400.000,00 zł oraz przymusowymi w kwocie 17.920,00 zł, 25.720,00 zł i 153.650,00 zł oraz hipoteką przymusową kaucyjną w kwocie 272.863,00 zł. Nadto hipoteka umowna łączna zwykła w kwocie 1.481.250,00 zł oraz umowna łączna zwykła w kwocie 650.000,00 zł zostały wpisane celem zabezpieczenia kredytu inwestycyjnego z terminem zapłaty do dnia 30 kwietnia 2016 roku. Zaś hipoteka umowna łączna zwykła w kwocie 346.226,40 zł wpisana została celem zabezpieczenia kredytu z terminem zapłaty do dnia 31 stycznia 2017 roku (k. 40-41).

W konsekwencji należy uznać, że ze względu na obciążenie hipoteczne znacznie przewyższające wartość nieruchomości, nie mogłyby one stanowić przedmiotu zaspokojenia wierzytelności strony powodowej, niezależnie od tego, czy pozostawałyby w majątku dłużnika, czy też zostałyby przeniesione na inny podmiot, co zdaniem Sądu, prowadzi do wniosku, że wskutek dokonanej przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej nie nastąpiło zwiększenie się niewypłacalności dłużnika, w rozumieniu art. 527 § 2 k.c., a zatem powództwo oparte na tym przepisie jest nieuzasadnione (vide: wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 738/12, LEX nr 1396456). Co więcej rzeczywista niewypłacalność dłużnika (lub jej wyższy stopień) spowodowana przez zaskarżoną czynność musi istnieć (utrzymywać się) w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską i w chwili orzekania przez sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wobec niego, zaś jak już zaznaczono powyżej przedmiotowe nieruchomości nadal są obciążone hipotekami przewyższającymi znacznie ich wartość.

Dokonanie takiej oceny prawnej nie oznacza jednakże zlekceważenia sytuacji wierzyciela, który nie uzyskuje zaspokojenia swej wierzytelności, aczkolwiek należy podkreślić, iż uznanie czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną wobec wierzyciela stanowi ingerencję w ważny stosunek zobowiązaniowy i tym samym pociąga za sobą doniosłe skutki prawne dla osoby trzeciej, która istotnie nie jest dłużnikiem wierzyciela wytaczającego powództwo ze skargi pauliańskiej, stąd dla jej uwzględnienia niezbędne jest udowodnienie przez pokrzywdzonego wierzyciela istnienia wszystkich przesłanek podmiotowych i przedmiotowych wskazanych przez przepisy kodeksu cywilnego dotyczące skargi pauliańskiej- brak którejkolwiek z nich wyłącza uwzględnienie powództwa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 roku, V CSK 320/14, LEX nr 1677142).

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł o oddaleniu powództwa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w zw. art. 98 § 3 k.p.c. zasądając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie. Na koszty te złożyła się kwota 7.200 zł stanowiąca wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone w oparciu o § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu- Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.